


Współpraca JST istotnym czynnikiem polityki rozwoju

Andrzej Porawski
dyrektor Biura Związku Miast Polskich

Warszawa, 23 listopada 2021

Rybnik, fot. Archiwum UM

Współpraca JST istotnym czynnikiem polityki rozwoju




Współpraca JST była od początku jedną z podstaw polskiej samorządności. Prof. Michał Kulesza zawsze podkreślał, że nasz model samorządności jest **kooperacyjny**, zarówno w układzie horyzontalnym jak i wertykalnym.

Współpraca **horyzontalna** była konieczna od początku, ponieważ niektóre własne zadania w zakresie obsługi obywateli (woda, ścieki, ciepło, transport publiczny) przekraczały granice administracyjne gmin.

Dwie publicznoprawne formy współpracy w ustawie ustrojowej (**związki, porozumienia**) były skonstruowane adekwatnie do potrzeby – służące do realizacji **wspólnego celu**, jakim było dane zadanie publiczne.

Już wtedy wprowadzono formę współpracy **wertykalnej** – początkowo jako powierzenie realizacji zadań ponadgminnych przez urzędy rejonowe.

Współpraca JST istotnym czynnikiem polityki rozwoju




Po odtworzeniu powiatów i utworzeniu podmiotów polityki regionalnej – województw samorządowych odpowiednio zmodyfikowano przepisy dotyczące współpracy wertykalnej (pionowej i „ukośnej”).

Związek Komunalny Ziemi Cieszyńskiej (1991) – modelowy przykład współdziałania o szerszym zakresie celów statutowych (§ 6 - „w celu wspólnego wykonywania zadań publicznych dotyczących całego regionu.”).

W wyniku sztywności przepisów współpraca coraz częściej przybierała formę **stowarzyszenia JST**. Powstawały także spółki z udziałem kilku JST, holdingi, a – wobec potrzeby współpracy z podmiotami niekomunalnymi – także spółki mieszane, konsorcja oraz dwie szczególne formy: LGD i LOT.

Po roku 2000 nastąpił rozwój współpracy w **obszarach funkcjonalnych**.

Współpraca JST istotnym czynnikiem polityki rozwoju



Współpraca JST w obszarach funkcjonalnych od początku była zorientowana na wspólne prowadzenie polityki rozwoju.

Dzięki projektom ministerstwa udało się przeprowadzić **I etap zmian**, które to ułatwiają:

- nowe miejsce lokalnej i ponadlokalnej strategii rozwoju w ustawach,
- właściwe miejsce systematycznie aktualizowanej diagnozy w polityce rozwoju,
- wstępne powiązanie polityki rozwoju z polityką przestrzenną (model struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- partnerstwa terytorialne.

Współpraca JST istotnym czynnikiem polityki rozwoju



Współpraca JST jest obecnie **koniecznym warunkiem** dalszego rozwoju.

Ze względu na:

a) czynniki wewnętrzne:

- stan rozwoju, wyzwania i potencjały konkretnych obszarów,
- stan finansów JST,
- potrzebę koordynacji wykonywania zadań publicznych JST.

b) czynniki zewnętrzne:

- uwarunkowania programowo-prawne krajowej polityki rozwój, celów zrównoważonego rozwoju oraz polityki spójności UE.

Współpraca JST istotnym czynnikiem polityki rozwoju



Aktywność Związku Miast Polskich w dziedzinie współpracy JST:

- ZMP ma bogate doświadczenie w doradzaniu samorządom w zakresie inicjowania współpracy i jej rozwijania oraz strategicznego planowania rozwoju (m.in. doradztwo dla ponad 70 partnerstw MOF w latach 2013-2016; obecnie w ramach projektu CWD);
- ZMP jest aktywnym uczestnikiem konsultacji tworzenia ram prawnych współpracy: od proponowania i wspierania korekt do *ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, przez zmiany ustaw ustrojowych, wprowadzające ramy współpracy, po ustawę wdrażającą politykę spójności UE.

Współpraca JST istotnym czynnikiem polityki rozwoju

Z doświadczeń ZMP płynie jasny wniosek:

→ przyszłość należy do tych partnerstw samorządowych, które traktują współpracę **serio i perspektywicznie**, tzn. chcą zbudować lokalny model rozwoju, a nie instrumentalnie, projektowo („skok na kasę unijną”).

Są też **prośby do ministerstwa** (II etap zmian):

→ dalsze wzmocnienie **polityki przestrzennej z polityką regionalną (rozwoju)**;

→ stworzenie **elastycznej, zinstytucjonalizowanej formy współpracy** w obszarze funkcjonalnym (związki „aglomeracyjne”; jest projekt ZMP);

→ zanim to się stanie – wspieranie **partnerstw terytorialnych**.